

सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५(३) तथा सूचनाको हक सम्बन्धी नियमावली,
२०६५ को नियम ३ बमोजिम स्वतः प्रकाशन गरिएको विवरण

अवधि २०८२/१०/०१ - २०८२/१२/३०

स्वतः प्रकाशन

लुम्बिनी प्रदेश सरकार
वन तथा वातावरण मन्त्रालय
वन निर्देशनालय
डिभिजन वन कार्यालय रोल्पा
लिवाङ, रोल्पा
फोन नं. ०८६-४४०११२

Email: dforolpa12@gmail.com

Website: dforolpa.lumbini.gov.np

१. निकायको स्वरूप र प्रकृति

वि.सं. २०३३ सालमा राष्ट्रिय वन योजना लागू भए पछि तत्कालिन वन विभागको सांगठनिक स्वरूप परिवर्तन गरी देशभर ४० वटा वन डिभिजन कार्यालयको स्थापना गर्ने निर्णय पश्चात वि.सं. २०३४ सालमा प्यूठान र रोल्पा जिल्लाको वन संरक्षण र विकास गर्ने उद्देश्य अनुरूप प्यूठान वन डिभिजन कार्यालय स्थापना भएको थियो । वि.सं. २०४० सालमा विकेन्द्रीकरणको भावना र मर्म अनुसार देशभर ५ वटा क्षेत्रीय वन निर्देशनालय तथा ७५ वटै जिल्लामा जिल्ला वन कार्यालयको रूपमा स्थापना गर्ने नीति अनुसार रोल्पा जिल्लामा वि.सं. २०४२ सालमा जिल्ला वन कार्यालय, रोल्पाको स्थापना गरियो । वि.सं. २०५० सालमा वन विभागको पुनर्गठन अनुरूप जिल्ला वन कार्यालय, रोल्पामा रा.प.तृतीय श्रेणीको जिल्ला वन अधिकृत कार्यालय प्रमुख रहने गरी ८ वटा रेञ्ज पोष्ट सहितको संगठन निर्माण गरिएकामा मिति २०७०।०४।२८ देखि लागू हुने गरी जिल्ला वन कार्यालयहरूको सांगठनिक स्वरूपमा फेरबदल गरी रा.प.द्वितीय श्रेणीको जिल्ला वन अधिकृतको नेतृत्वमा ८ वटा इलाका वन कार्यालय रहने र इलाका वन कार्यालयमा रा.प.तृ. श्रेणीको सहायक वन अधिकृतको दरबन्दी सृजना गरियो । वि.सं. २०७२ असोज ३ गते बाट नेपालमा संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक संविधान लागू भए पश्चात संविधान बमोजिम संघ, प्रदेश र स्थानीय तह सहितको राज्य पुनर्संरचना गर्ने शिलसिलामा नेपाल सरकारको मिति २०७५।०४।२७ गतेको निर्णय बमोजिम रा.प.द्वि. श्रेणीको डिभिजनल वन अधिकृतको नेतृत्वमा रहने गरी हालको डिभिजन वन कार्यालय, रोल्पाको स्थापना भएको हो । राज्य पुनर्संरचनाको नयाँ प्रशासनिक स्वरूप बमोजिम डिभिजन वन कार्यालयहरू प्रदेश सरकार मातहत रहने व्यवस्था गरिएको छ । सो अनुरूप लुम्बिनी प्रदेश सरकार अन्तरगत वन तथा वातावरण मन्त्रालय मातहतमा रहने गरी वन निर्देशनालयको स्थापना भई सोही मातहत रहने गरी स्थापना भएका १४ वटा डिभिजन वन कार्यालयमध्ये डिभिजन वन कार्यालय, रोल्पा पनि एक हो । रोल्पा जिल्ला भित्रको कुल १,८८,४६९ हे. क्षेत्रफल भित्रको सम्पूर्ण क्षेत्र डिभिजन वन कार्यालय, रोल्पाको कार्यक्षेत्र अन्तर्गत पर्दछ । यस डिभिजन वन कार्यालय अन्तर्गत योजना तथा व्यवस्थापन शाखा, कर्मचारी प्रशासन शाखा र आर्थिक प्रशासन शाखा गरी तीनवटा शाखा र फिल्डस्तरमा ८ वटा सबै डिभिजन वन कार्यालयहरू रहेका छन्।

सबै डिभिजन वन कार्यालयको नाम	सबै डिभिजन वन कार्यालय रहेको ठेगाना	कार्य क्षेत्र
लिवाङ	रोल्पा न.पा. १, मेवाङ	रोल्पा न.पा ५, बाहेक, रोल्पा न.पा. सबै
सुवर्णावती	सुनिलस्मृति गा.पा. ४, सुलिचौर	सुनिलस्मृति गा.पा. का सबै क्षेत्र
रून्टीगढी	रून्टीगढी गा.पा. ५, होलेरी	रोल्पा न.पा ५ र रून्टीगढी गा.पा. सबै क्षेत्र

सब डिभिजन वन कार्यालयको नाम	सब डिभिजन वन कार्यालय रहेको ठेगाना	कार्य क्षेत्र
त्रिवेणी	त्रिवेणी गा.पा. ४, जुँगार	त्रिवेणी गा.पा. का सबै क्षेत्र
माडी	माडी गा.पा. २, घर्तिगाउँ	माडी गा.पा. र गंगादेव गा.पा.का सबै क्षेत्र
जलजला	परिवर्तन गा.पा. ६, ओवाड	परिवर्तन गा.पा. का सबै क्षेत्र तथा थवाड गा.पा. को वार्ड नं. १, २, ३
सुनछहरी	सुनछहरी गा.पा. ५, पोवाड	थवाड गा.पा. वार्ड नं. ४ र ५ तथा सुनछहरी गा.पा. को वार्ड नं. १, ५, ६, ७
लुंग्री	लुंग्री गा.पा. ५, किलाचौर	लुंग्री गा.पा. को सबै क्षेत्र तथा सुनछहरी गा.पा.को वार्ड नं. २, ३, ४

२. निकायको काम, कर्तव्य र अधिकार

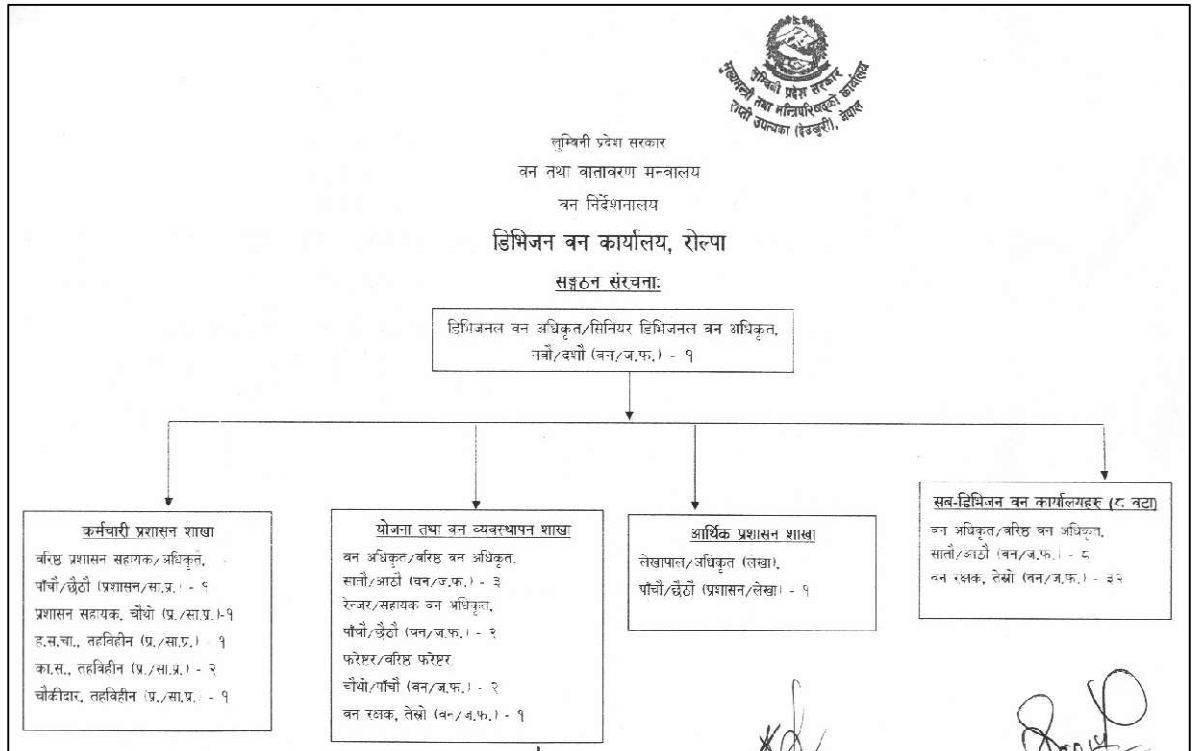
लुम्बिनी प्रदेश सरकार, वन तथा वातावरण मन्त्रालयको सांगठनिक संरचना अन्तर्गत रहेको वन निर्देशनालय मातहत डिभिजन वन कार्यालयहरू मन्त्रालयको एउटा महत्वपूर्ण अङ्ग हो। संघ र प्रदेशका वन र वातावरण सम्बन्धी कानूनले यसको भूमिका प्रष्ट रूपमा उल्लेख गरेको छ। डिभिजन वन कार्यालयले सम्पादन गर्ने मुख्य मुख्य कार्यहरू देहाय बमोजिम रहेका छन् ।

- नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारको नीति, नियम एवं निर्देशनमा रहि सरकारद्वारा व्यवस्थित वन तथा समुदायमा आधारित वन व्यवस्थापन प्रणाली मार्फत राष्ट्रिय वनको संरक्षण, संवर्द्धन एवं सदुपयोग गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।
- वनस्रोतमा आधारित पर्यापर्यटन प्रवर्द्धन र सिमसार क्षेत्रको संरक्षण र व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने
- वनक्षेत्र अतिक्रमण र वन डढेलो रोकथाम सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने
- शहरी क्षेत्रको सौन्दर्यकरणको लागि उपयुक्त खालका रुख, विरुवा, रोपण गरी हुर्काउन स्थानीय तह र अन्य सरोकारवालासँग समन्वय र सहकार्य गर्ने ।
- सर्वसाधारण जनतालाई दैनिक रूपमा आवश्यक पर्ने वनजन्य वस्तु एवं सेवाको आपूर्ति व्यवस्थापन र उद्योगका लागि वनजन्य कच्चापदार्थ उत्पादन तथा परिपूर्तिका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाउने ।
- वनस्रोतको दिगो ढंगबाट व्यवस्थापन र विकास गर्न वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गरी कार्यक्रम कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकनलाई प्रभावकारी बनाउन संस्थागत र पेशागत क्षमतामा अभिवृद्धि गर्ने ।
- जडीबुटी खेती विस्तार, प्रशोधन र बजारीकरणमा निजी क्षेत्रको लगानी प्रवर्द्धन गर्न पहल गर्ने ।
- सामुदायिक वन, कबुलियती वन र निजी वन विकासका लागि आवश्यक प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराई कार्यक्रमहरू तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न आवश्यक सहयोग गर्ने ।

- वनमा आधारित पारिस्थिकीय प्रणालीको संरक्षण गरी वातावरणीय सेवाको विस्तार र जैविक विविधताको संरक्षण गर्न विभिन्न प्रवर्द्धनात्मक र नियमन सम्बन्धी कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।
- वनस्रोतको दिगो वन व्यवस्थापनका लागि योजना तयारी, स्वीकृती कार्यान्वयनमा सामुदायिक तथा कबुलियती वन समूहहरूलाई आवश्यक प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गर्ने गराउने
- वन समूहहरूको क्षमता विकासमा सहयोग गर्ने
- वन पैदावारको सतत् उत्पादन र प्रशोधन गरी हरित रोजगारी सृजनामा अभिवृद्धि गर्दै स्थानीय र जिल्ला बाहिर बिक्री वितरण गरी राष्ट्रिय आयमा अभिवृद्धि गर्ने ।
- जलवायु परिवर्तनका प्रतिकुल प्रभावहरूको सामना गर्ने, न्युनिकरण र अनुकूलन सम्बन्धी कार्यक्रम/कृयाकलापहरूको पहिचान गरी कार्यान्वयन गर्ने ।
- प्रचलित नीति, नियम, मार्गदर्शनहरूको कार्यान्वयन गरी वन क्षेत्रको सुशासन कायम गर्ने ।
- डिभिजनस्तरको वनक्षेत्रको स्रोतको क्षमता आंकलन, नक्सांकन, आवधिक योजना तयारी तथा कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।
- वनमा आधारित उद्यम/उद्योगको प्रवर्द्धन, र विकासका लागि सहयोग र समन्वय गर्ने ।

३. निकायमा रहने कर्मचारी संख्या र कार्य विवरण

यस डिभिजन वन कार्यालय अन्तर्गत जम्मा कर्मचारी दरबन्दी ५६ जना रहेकामा हाल जम्मा ५० जना कार्यरत रहेको र २ जना करारमा रही ११ पद रिक्त रहेको देखिन्छ । यस कार्यालयको लुम्बिनी प्रदेश सरकारबाट स्विकृत संगठन संरचना चित्र नं. १ मा र दरबन्दी तेरिज तथा पदपुर्तिको अवस्था तालिका १ मा दिइएको छ ।

चित्र नं. १ डिभिजन वन कार्यालय, रोल्पाको संगठन संरचना

तालिका नं. १ डिभिजन वन कार्यालय रोल्पाको स्विकृत दरवन्दी र पदपूर्तिको अवस्था

क्र. सं.	पद	श्रेणी/तह	सेवा/समुह	स्विकृत दरवन्दी	पदपूर्ति	रिक्त	कैफियत
१	डिभिजनल वन अधिकृत	अधिकृतस्तर नवौं/दशौं	वन/ज.फ.	१	१	०	
२	वन अधिकृत	अधिकृतस्तर सातौं/आठौं	वन/ज.फ.	११	५	६	
३	रेन्जर	सहायकस्तर पाँचौं/छैठौं	वन/ज.फ.	२	२	०	
४	वरिष्ठ प्रशासन सहायक	सहायकस्तर पाँचौं (प्र.)	प्रशासन/सा.प्र.	१	१	०	
५	लेखापाल	सहायकस्तर पाँचौं (प्र.)	प्रशासन/लेखा	१	१	०	
६	फरेष्टर/ सिनियर फरेष्टर	सहायकस्तर चौथो /पाँचौं	वन/ज.फ.	२	२		५ जना मन्त्रालयको दरवन्दीमा रही यस कार्यालयमा काम गरिरहेको
७	प्रशासन सहायक	सहायकस्तर चौथो (प्र.)	प्रशासन/सा.प्र.	१	०	१	
८	वन रक्षक	सहायकस्तर तेश्रो (प्रा.)	वन/ज.फ.	३३	२९	४	
९	का.स.	श्रेणी विहिन	प्रशासन/सा.प्र.	२	२	०	
१०	ह.स.चा.	श्रेणी विहिन	ई./मे.ई.	१	१	०	करार सेवाबाट
११	चौकीदार	श्रेणी विहिन	प्रशासन/सा.प्र.	१	१	०	पदपूर्ति

४. निकायबाट प्रदान गरिने सेवा, प्रदान गर्ने शाखा र जिम्मेवार अधिकारी, सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधि

४.१ निकायबाट प्रदान गरिने सेवा

क्र.सं.	प्रदान गरिने सेवाको विवरण	संलग्न हुनुपर्ने कागजातहरू	लाग्ने सेवा शुल्क	लाग्ने समय	जिम्मेवार कर्मचारी	गुनासो सुन्ने अधिकारी
१	सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह दर्ता	समूहको निवेदन, आमभेलाद्वारा विधान पारित गरेको माईन्यूटको छायाप्रति सहितको तयारी विधान, सब डिभिजन वन कार्यालयको सिफारीस पत्र	निशुल्क	प्रकृया पुरा भै पेश भएको ७ दिन भित्र	योजना तथा विकास फाँटका प्रमुख	डिभिजनल वन अधिकृत
२	सामुदायिक वन हस्तान्तरण	समूहको निवेदन, आमभेलाद्वारा कार्ययोजना पारित गरेको माईन्यूटको छायाप्रति सहितको तयारी कार्ययोजना, सब डिभिजन	निशुल्क	प्रकृया पुरा भै पेश भएको ७ दिन भित्र	योजना तथा विकास फाँटका प्रमुख	डिभिजनल वन अधिकृत

क्र.सं.	प्रदान गरिने सेवाको विवरण	संलग्न हुनुपर्ने कागजातहरू	लाग्ने सेवा शुल्क	लाग्ने समय	जिम्मेवार कर्मचारी	गुनासो सुन्ने अधिकारी
		वन कार्यालयको सिफारीस पत्र				
३	वन कार्ययोजना नविकरण	समूहको निवेदन, आमभेलाद्वारा कार्ययोजना पारित गरेको माईन्यूटको छायाप्रति सहितको तयारी कार्ययोजना, सब डिभिजन वन कार्यालयको सिफारीस पत्र	निशुल्क	प्रकृया पुरा भै पेश भएको ७ दिन भित्र	योजना तथा विकास फाँटका प्रमुख	डिभिजनल वन अधिकृत
४	कार्ययोजना अनुसार सा.व.को वन पैदावार संकलन सहमति	कार्य समितिको निर्णयको छाँयाप्रति सहित समूहको पत्र, सब डिभिजन वन कार्यालयको सिफारिस	निशुल्क	प्रकृया पुरा भै पेश भएको ३ दिन भित्र	योजना तथा विकास फाँटका प्रमुख	डिभिजनल वन अधिकृत
५	धार्मिक वन दर्ता	निवेदनका साथ धार्मिक वन क्षेत्रको नाप नक्शा, विधान कार्ययोजना तयार गरी पेश गर्ने	निशुल्क	प्रकृया पुरा भै पेश भएको ७ दिन भित्र	योजना तथा विकास फाँटका प्रमुख	डिभिजनल वन अधिकृत
६	कबुलियती वन हस्तान्तरण	सम्भाव्य कबुलियती वनका उपभोक्ताहरूको निवेदन सहित वनको चारकिल्ला, क्षेत्रफल सहितको विवरण	निशुल्क	प्रकृया पुरा भै पेश भएको ७ दिन भित्र	योजना तथा विकास फाँटका प्रमुख	डिभिजनल वन अधिकृत
७	विरुवा वितरण	निवेदन	निशुल्क	निवेदन पेश हुनासाथ	नर्सरी संचालन भएको सब डिभिजन वन कार्यालय प्रमुख	डिभिजनल वन अधिकृत
८	नम्बरी आवादी जग्गामा भएको रुख कटान गरी वन पैदावारको ओसार पसार	सम्बन्धित जग्गाधनीको निवेदन, नागरिकताको प्रतिलिपी, जग्गाधनी प्रमाणपुर्जाको प्रतिलिपी, सम्बन्धित कित्ता देखिने नक्सा, तिरो तिरेको रसिदको प्रतिलिपी, सम्बन्धित वडा कार्यालयको सिफारिस, सब डिभिजन वन कार्यालयबाट नापजाँच मुचुल्का तथा मुल्यांकन	राजश्व मुल्यको १३% मु.अ.कर	प्रक्रिया पुरा भई पेश भए पछि २ दिन भित्र	योजना तथा विकास फाँटका प्रमुख	डिभिजनल वन अधिकृत

क्र.सं.	प्रदान गरिने सेवाको विवरण	संलग्न हुनुपर्ने कागजातहरू	लाग्ने सेवा शुल्क	लाग्ने समय	जिम्मेवार कर्मचारी	गुनासो सुन्ने अधिकारी
९	कागजातको नक्कल/प्रतिलिपि लिने सम्बन्धमा	निवेदन	प्रचलित नियमानुसार	प्रक्रिया पुरा भई पेश भए पछि २ दिन भित्र	सम्बन्धित फाँटका प्रमुख	डिभिजनल वन अधिकृत
१०	वन्यजन्तुबाट भएको क्षतिपूर्ति सम्बन्धि	फोटो, मृत्यु दर्ता, सरजमिन मुचुल्का, पोष्टमार्टम रिपोर्ट वा स्वास्थ्य संस्थाको सिफारीस, प्रहरी वन्यजन्तु बाट भएको प्रतिवेदन, गा.पा./न.पा. को सिफारीस जग्गाधनि प्रमाण पुर्जा, नाता प्रमाणित, क्षतिको मूल्यांकन र लालपुर्जाको फोटोकपि सहितको निवेदन घटना घटेको ३५ दिन भित्र	निशुल्क	प्रकृया पुरा भै पेश भएपछि रकम निकास भएको २ दिन पछि	व्यवस्थापन शाखाको प्रमुख	डिभिजनल वन अधिकृत
११	अन्य वन पैदावार (जडीबुटी तथा गैहकाष्ठ वन पैदावार) संकलन ईजाजत पत्र	नेपाली नागरीकताको प्रतिलिपीको साथमा चौहदी खुलाई फर्म संस्था भए सो को प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी समेत राखी निवेदन दिनु पर्ने ।	तोकिए बमोजिमको राजश्व	चौहदी भित्रको गैहकाष्ठ वन पैदावार एकिन पश्चात निर्णयबमोजिम हुने	व्यवस्थापन शाखाका प्रमुख	डिभिजनल वन अधिकृत

४.२ शाखा र जिम्मेवार अधिकारी

क्र.सं	शाखा	कर्मचारी	पद	कैफियत
१		श्री यज्ञमूर्ति खनाल	डिभिजनल वन अधिकृत	
२	योजना तथा व्यवस्थापन शाखा	श्री टेकन प्रसाद आचार्य	वरिष्ठ वन अधिकृत	
३	कर्मचारी प्रशासन शाखा	श्री सोफिया खान	वरिष्ठ प्रशासन सहायक	
४	आर्थिक प्रशासन शाखा	श्री झक्कु प्रसाद आचार्य	लेखापाल	
मातहतका सब डिभिजन वन कार्यालयहरू				
५	लिवाड सव डि.व.का.	श्री पुर्ण प्रसाद ढकाल	वरिष्ठ वन अधिकृत	
६	सुवर्णावती सव डि.व.का.	श्री इश्वरी प्रसाद दाहाल	वरिष्ठ वन अधिकृत	
७	रून्टीगढी सव डि.व.का.	श्री संजय कुमार मिश्र	वरिष्ठ वन अधिकृत	
८	माडी सव डि.व.का.	श्री नोमराज कँडेल	वन अधिकृत	
९	लुंग्री सव डि.व.का.	श्री विश्वजंग वि.क.	प्राविधिक अधिकृत	
१०	सुनछहरी सव डि.व.का.			
११	त्रिवेणी सव डि.व.का.	श्री इन्द्रविक्रम चौधरी	रेञ्जर	
१२	जलजला सव डि.व.का.	श्री राजिव गिरी	सिनियर फरेष्टर	

५. निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारी

प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिका, कार्यविधि समेतको अधिनमा रहि डिभिजनल वन अधिकृतबाट निर्णय हुने ।

६. निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी

शाखाको सेवा प्रवाहमा डिभिजनल वन अधिकृतले उजुरी सुन्ने ।

७. सम्पादन गरेको कामको विवरण

चालु आर्थिक वर्षको हालसम्म गरिएका मुख्य मुख्य कार्यहरूको विवरण निम्न बमोजिम रहेको ।

प्रचलित कानून बमोजिम वन विकास तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य:

- डिभिजन वन कार्यालय मातहत रहेका विभिन्न ६ वटा सबडिभिजन वन कार्यालयको कार्य क्षेत्रमा रहेका नर्सरीहरू (लिवाड, सुनछहरी, रून्टीगढी, त्रिवेणी, माडि र जलजला) मर्मत संभार कार्य भैरहेको । उक्त नर्सरीहरूमा हुर्कि रहेका २०,८९७ बहुवर्षे विरूवाहरू स्याहार संभार कार्य भैरहेको ।
- चालु वर्ष उत्पादन गरिने ६२,५०० एकवर्षे विरूवा र ४५,००० बहुवर्षे विरूवा उत्पादन कार्य जारी रहेको ।
- गतवर्ष विभिन्न सामुदायिक वन उपभोक्ता समुह, कबुलियती वन उपभोक्ता समुह मार्फत वृक्षरोपण गरिएको क्षेत्रको संरक्षण, सम्बर्द्धन कार्य अगाडी बढाइएको र सो को अनुगमन कार्य जारी रहेको ।
- जिल्ला भित्र रहेका सरकारद्वारा व्यवस्थित वन, सामुदायिक वन, कबुलियती वन क्षेत्रको संरक्षण कार्य निरन्तर रूपमा भैरहेको ।
- वन संरक्षण विकास र व्यवस्थापन कार्यको लागि उपभोक्ता समुहहरूको शसक्तिकरणको लागि सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहको महिला नेतृत्वको सुशासन, लेखा तथा दिगो वन व्यवस्थापन सम्बन्धि क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम ६ वटा स्थानमा (लिवाड, त्रिवेणी, माडी, लुंग्री, रून्टीगढी, सुवर्णावती, सुनछहरी सबडिभिजन वन कार्यालयको कार्यक्षेत्रमा) सम्पन्न गरेको, समुह पदाधिकारीहरूको वन तथा समुह व्यवस्थापन सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम रून्टीगढीमा १, त्रिवेणीमा २ र जलजला सब डिभिजन वन कार्यालयको कार्य क्षेत्रमा २ स्थानमा सम्पन्न गरेको ।
- विश्व सिमसार दिवस (फेब्रुअरी २) को अवसरमा सिमसार र परम्परागत ज्ञान: सांस्कृतिक सम्पदाको पहिचान भन्ने मुल नाराका साथ मिति २०८२।१०।१९ गतेका दिन रोल्पा न.पा. ४ स्थित कालीपोखरी सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहमा अन्तर्कृया कार्यक्रम सञ्चालन गरेको ।
- वन डढेलो नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी सब डिभिजनस्तरका तालिम गोष्ठी रून्टीगढी, त्रिवेणी, माडी, लिवाड, लुंग्री सब डिभिजन वन कार्यालयको कार्य क्षेत्रका विभिन्न ८ स्थानमा सञ्चालन गरेको ।
- जिल्लाको विभिन्न ८ वटा विद्यालयहरूमा वन डढेलो नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी विद्यालय अनुशिक्षण सम्पन्न गरेको ।
- डिभिजन वन कार्यालयको स्विकृत वार्षिक कार्यक्रम अन्तर्गत वन डढेलो नियन्त्रणका लागि ५ जना अग्नी नियन्त्रक दस्ता छनौट गरी परिचालन गरिएको ।

- वन डढेलो व्यवस्थापन सचेतना सप्ताह (चैत्र १ देखी ७ गतेसम्म) सबडिभिजन स्तरीय गोष्ठी, विद्यालय अनुशिक्षण, प्रचार प्रसार सामाग्री वितरण, अग्नि रेखा निर्माण तथा सरसफाई, रेडियो तथा स्थानीय छापा माध्यमबाट प्रचार प्रसार लगायतका विभिन्न कृयाकलापहरू सञ्चालन गरी सम्पन्न गरेको ।
- डिभिजन वन कार्यालय रोल्पाले आ.व. २०८२।८३ को फागुन मसान्तसम्म सम्पादन गरेका कार्यहरू एवं वन डढेलो सप्ताह र अन्तर्राष्ट्रिय वन दिवसको सन्दर्भ पारी सम्पन्न गरेको कृयाकलापहरूलाई समावेश गरी वन क्षेत्रका सरोकारवाला निकायहरू एवं पत्रकारहरूसँग मिति २०८२।१२।८ गतेका दिन वन डढेलो सप्ताह समिक्षा एवं समन्वय बैठक / गोष्ठी सञ्चालन गरेको ।

वन पैदावर उत्पादन तथा सदुपयोग सम्बन्धी कार्य:

- डिभिजन वन कार्यालय रोल्पाको कार्यक्षेत्रमा रहेका विभिन्न सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहहरूसँग सम्झौता गरी विभिन्न छ वटा खोटो प्रशोधन गर्ने उद्योगहरूले चालु वर्षमा उत्पादन गरेको १६५९.५२ मे. टन खोटो संकलन गरी उत्पादन भएको खोटो निकासी कार्यमा सहजीकरण गरेको ।
- डिभिजन वन कार्यालयको कार्यक्षेत्रमा रहेका विभिन्न ४ वटा सामुदायिक वन क्षेत्रबाट समुह भित्र आन्तरिक खपत गर्ने प्रयोजनको लागि काठ दाउरा संकलन गर्न रून्टिगढी, त्रिवेणी, लिवाङ र लुंग्री सब डिभिजन वन कार्यालय मार्फत संकलन सहमति प्रदान गरिएको । त्यसैगरी वन सम्बर्द्धन प्रणालीमा आधारित वन व्यवस्थापन कार्ययोजना स्विकृत गरी रून्टिगढी सब डिभिजन वन कार्यालय अन्तर्गतको चिन्नेथान रावन सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहलाई पुनरोत्पादन कटान मार्फत उत्पादन हुने काठ दाउरा समुह भित्र र बाहिर बिक्री वितरण गर्ने प्रयोजनका लागि डिभिजन वन कार्यालयबाट संकलन सहमति प्रदान गरिएको ।
- राष्ट्रिय वन क्षेत्रबाट विभिन्न प्रजातिका जडिबुटी तथा गैहकाष्ठ वन पैदावरहरू (फल, बोक्रा, जरा, गानो लगायत) को दीगो संकलन गर्न ८४.४४ मे. टन संकलन गर्न सहमति प्रदान गरी सो कार्यमा आवश्यक सहजीकरण गरेको ।
- निजी जग्गामा उत्पादन भएको २१,२५०.६९ घन फिट काठ तथा २७.० चट्टा दाउरा एवं विभिन्न प्रजातिका ४५६.१ मे. टन गैहकाष्ठ वन पैदावरहरू (फल, बोक्रा, जरा, गानो लगायत) निकासीका लागि आवश्यक प्राविधिक सहयोग एवं सहजीकरण गरेको ।

योजना तर्जुमा, अनुगमन, प्रतिवेदन, समन्वय तथा सहजीकरण

- रोल्पा जिल्लाको आवधिक (पञ्चवर्षिय) वन व्यवस्थापन योजना (आ.व. २०८२।८३ देखी २०८६।८७ सम्म) तयार गरी वन तथा वातावरण मन्त्रालयको मिति २०८२।९।१४ को निर्णयबाट स्वीकृत गराई कार्यान्वयनमा ल्याएको ।
- जिल्लास्थित विभिन्न सरोकारवाला निकाय, सुरक्षा निकाय, स्थानीय तहहरूसँग नियमित रूपमा समन्वय गरिएको ।
- मिति २०८२।७।२७ गतेका दिन जिल्लास्तरीय वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण एकाईको प्रथम बैठक बसी वन तथा वन्यजन्तु संरक्षणसँग सम्बन्धित विभिन्न विषयहरूमा छलफल गरेको ।

- मिति २०८२।७।२९ गतेका दिन थवाङ गाउँपालिका तथा सरोकारवालाहरूसँग जलजला प्रस्तावित संरक्षित वन तथा समग्र जिल्ला एवं थवाङ गाउँपालिका क्षेत्रको वन संरक्षण, विकास र व्यवस्थापन सम्बन्धी अन्तर्कृया गरेको ।
- मिति २०८२।८।११ गतेका दिन जिल्ला वन क्षेत्र समन्वय समितिको बैठक बसी प्रथम त्रैमासिक अवधीको प्रगति समिक्षा लगायत विभिन्न विषयमा छलफल गरेको ।
- मिति २०८२।९।२१ गतेका दिन प्रस्तावित जलजला संरक्षित वन परिषद तदर्थ समितिको बैठक बसी आ.व. २०८१।८२ मा सम्पादित विभिन्न कृयाकलापहरूको समिक्षा र चालु वर्ष सम्पादन गरिने विभिन्न कृयाकलापहरूको बारेमा छलफल गरियो ।
- डिभिजन वन कार्यालय रोल्पा मातहतका वन प्राविधिक कर्मचारीहरूलाई वन सम्बर्द्धन प्रणालीमा आधारित दिगो वन व्यवस्थापन सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि तालिम कार्यक्रम मिति २०८२।११।१४ र १५ गते सञ्चालन गरीएको । यस कार्यक्रमले डिभिजन अन्तर्गतका सम्पूर्ण कर्मचारीहरूमा वन सम्बर्द्धन प्रणाली सम्बन्धि समान बुझाई ल्याइ प्रभावकारी कार्यान्वयन हुने अपेक्षा गरिएको ।
- मिति २०८२।१२।३ गते जिल्ला वन सुरक्षा समन्वय समितिको बैठक बसी रोल्पा जिल्लाको वन डढेलो नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन कार्ययोजना (आ.व. २०८२।८३) स्विकृत गरीएको साथै उक्त कार्ययोजना मिति २०८२।१२।१८ गतेको जिल्ला विपद व्यवस्थापन समितिको बैठकमा प्रस्तुति एवं छलफल गरी अनुमोदन समेत गरिएको ।
- जिल्ला भित्र रहेका विभिन्न सामुदायिक वन उपभोक्ता समुह, कबुलियती वन उपभोक्ता समुहहरूले सम्पादन गरेका वन संरक्षण, सम्बर्द्धन, विकास तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यहरूको नियमित अनुगमन, निरीक्षण, सहजीकरण गरी स्थलगत रूपमा आवश्यक पृष्ठपोषण प्रदान गरिएको ।
- डिभिजन वन कार्यालय रोल्पा अन्तर्गत विभिन्न सब डिभिजन वन कार्यालयको कार्यक्षेत्रमा खोटो संकलन गर्ने उद्योगका प्रतिनिधी, सम्बन्धित सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहका पदाधिकारी, सब डिभिजन वन कार्यालयका प्रमुख एवं डिभिजन वन कार्यालयका प्रमुख एवं प्रतिनिधिहरूको उपस्थितिमा विभिन्न सामुदायिक वनहरूमा भएका खोटो संकलन कार्यको स्थलगत अनुगमन गरी लिखित एवं मौखिक पृष्ठपोषण प्रदान गरेको ।
- विभिन्न निकायहरूबाट प्राप्त ४ वटा उजूरी/गुनासोहरूको छानविन गरी सम्बन्धित निकायमा छानविन प्रतिवेदन पेश गरिएको ।

८. सूचना अधिकारी र कार्यालय प्रमुखको नाम र पद

- सूचना अधिकारी:- वरिष्ठ वन अधिकृत श्री टेकन प्रसाद आचार्य (सम्पर्क नं. ९८५७८७७०१८)
- कार्यालय प्रमुख:- डिभिजनल वन अधिकृत श्री यज्ञमूर्ति खनाल

९. ऐन, नियम, मापदण्ड, निर्देशिका, कार्यविधिको सूची

- नेपालको सविधान २०७२
- वन नीति, २०७५
- वन ऐन, २०७६, वन नियमावली २०७९

- लुम्बिनी प्रदेश वन ऐन २०७८ र प्रदेश वन नियमावली, २०७८
- राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ तथा नियमावली, २०३०
- संकटापन्न वन्यजन्तु तथा वनस्पतिको अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार नियन्त्रण ऐन, २०७३ र सडकटापन्न वन्यजन्तु तथा वनस्पतिको अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार नियन्त्रण नियमावली, २०७६
- वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६, वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७
- लुम्बिनी प्रदेश वातावरण संरक्षण ऐन २०७७, प्रदेश वातावरण संरक्षण नियमावली २०७७
- निजामती सेवा ऐन, २०४९, प्रदेश निजामती सेवा ऐन २०८०, निजामती सेवा नियमावली, २०५०, प्रदेश निजामती सेवा नियमावली २०८०
- सार्वजनिक खरीद ऐन, २०६३ र सार्वजनिक खरीद नियमावली, २०६४
- सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ र सूचनाको हक सम्बन्धी नियमावली, २०६५
- सामुदायिक वनको मार्गदर्शन, २०८१
- वन पैदावर (काठ / दाउरा) संकलन तथा बिक्री वितरण निर्देशिका २०७३
- वन्यजन्तुबाट भएको क्षतिको राहत वितरण निर्देशिका, २०८०
- सामुदायिक वनको काठ, दाउरा संकलन तथा बिक्री वितरण निर्देशिका, २०७१
- राष्ट्रिय प्राथमिकता प्राप्त योजनाको लागि राष्ट्रिय वन क्षेत्र प्रयोग गर्ने सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६
- व्यवसायिक प्रयोजनका लागि कबुलियती वन उपलब्ध गराउने कार्यविधि, २०६८
- लुम्बिनी प्रदेशको वन सम्बर्धन प्रणालीमा आधारित वन व्यवस्थापन मापदण्ड २०७९
- लुम्बिनी प्रदेशको वन पैदावर आपूर्ति समिति सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि २०७९
- खोटो संकलन (कार्यविधि) निर्देशिका २०६४

१०. स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम (आम्दानी, खर्च तथा आर्थिक कारोवार सम्बन्धि) र सो को प्रगति विवरण:

क) आ.व. २०८२/०८३ को चैत्र मसान्त सम्मको वार्षिक बजेट र प्रगति विवरण:

क्र. सं.	बजेट कोड	बजेट उपशीर्षक	वार्षिक बजेट र खर्च (रु हजारमा)		खर्च प्रतिशत
			बजेट	खर्च	
१	३२९०००१२	वन, वन्यजन्तु, जैविक विविधता संरक्षण तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम	८०२२	२३०८	२८.७७
२	३२९०००१३	जडिबुटी तथा गैरकाष्ठ वन पैदावार विकास कार्यक्रम	२७५०	२६८	९.७४
३	३२९०००१७	वन उद्यम र पर्यापर्यटन प्रवर्द्धन कार्यक्रम	१०००	६३३	६३.३१
४	३२९०००१८	कृषि वन तथा बृहत्तर हरियाली प्रवर्द्धन कार्यक्रम	२३२५	५८०	२४.९५
५	३२९९११२३	राष्ट्रिय वन विकास तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम (संघ शसर्त)	२९८०	७१८	२४.१
६	३२९९११२१	समृद्धिका लागि वन कार्यक्रम (संघ शसर्त)	१५०००	६०८४	४०.५६
७	३२९९११२५	जडिबुटी विकास कार्यक्रम (संघ शसर्त)	१५००	०	०
८	३२९०००१६	वातावरण तथा जलवायु अनुकूलन कार्यक्रम	१२००	२७५	२२.८८
९	३२९०१०१२	डिभिजन वन कार्यालय (प्रशासनिक खर्च)	५२५७५	२४६०३	४६.८
		कुल जम्मा	८७३५२	३५४६८	४०.६

ख) आ.व. २०८२/०८३ को चैत्र मसान्तसम्मको राजस्व संकलन सम्बन्धी प्रगति विवरणः

राजस्व शिर्षक नं.	राजस्व शिर्षक	राजस्व संकलनको अवस्था	
		संघ	प्रदेश संचितकोष
१४२२९	अन्य प्रशासनिक सेवा शुल्क	-	५५००
३३३६१	वन क्षेत्रको रोयल्टी	३४,६७०	०
१४२६४	वन क्षेत्रको अन्य आय	-	६८,३३,१६६
१४३१२	प्रशासनिक दण्ड,जरिवाना र जफत	-	४,९३५
१५१११	वेरूजू असुली	-	८४,४७०
१११११	आयमा लाग्ने (१.५%) अ.आयकर	३,५१,३६९	०
३३३१७	मु.अ.कर (१३%)	३०,२१,०७१	०
	कुल जम्मा	३३,७२,४४०	६९,६२,७४१

११. तोकिए बमोजिमका अन्य विवरणः- छैन

१२. यस निकायको वेबसाईट भए सो को विवरणः- www.dforolpa.lumbini.gov.np

१३. यस निकायले प्राप्त गरेको बैदेशिक सहायता, ऋण, अनुदान एवं प्राविधिक सहयोग र संझौता सम्बन्धि विवरणः- यस प्रकारको सहयोग नभएको तर नेपाल सरकारले विश्व बैंकसँग सम्झौता गरी (संघिय सशर्त अनुदान मार्फत) सञ्चालन गरेको सम्बृद्धिका लागि वन परियोजना यस कार्यालय मार्फत कार्यान्वयन भएको ।

१४. यस निकायले सञ्चालन गरेको कार्यक्रम र सो को प्रगतिः- बुँदा नं.१० मा उल्लेख गरिएको ।

१५. यस निकायले वर्गीकरण तथा संरक्षण गरेको सूचनाको नामावली र त्यस्तो सूचना संरक्षण गर्न तोकिएको समयावधिः- छैन ।

१६. यस निकायमा परेका सूचना माग सम्बन्धि निवेदन र सो उपर सूचना दिईएको विषयः-

- यस अवधिमा लिखित रूपमा सूचना माग नभएको र मौखिक रूपमा माग भएका सूचना र जानकारीहरु उपलब्ध गराईएको ।

१७. यस निकायका सूचनाहरु अन्यत्र प्रकाशन भएको वा हुने भए सो को विवरणः- छैन ।